

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

בדבר מתן פטור מותנה מאישור הסדר כובל

בנק מזרחי-טפחות בע"מ, בנק איגוד בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון בע"מ –

הקמת בסיס נתונים משותף לאמידת סיכוני אשראי

1. פתח דבר

ביום 1 באוגוסט 2005 הונחה בפני בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, להסדר כובל בין שלושה תאגידים בנקאיים: בנק מזרחי-טפחות בע"מ, בנק איגוד בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון בע"מ (להלן: "**הבנקים חברי המיזם**"), בדבר מיזם משותף שעניינו שיתוף נתוני לווים לצורך אמידת סיכוני אשראי.

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי ההסדר מגביל באופן לא משמעותי את התחרות בעסקים, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלו ראוי ההסדר לפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "**חוק ההגבלים העסקיים**"), בכפוף לתנאים המנויים בסיפא להחלטתי, בשל הנימוקים שיפורטו להלן.

2. הרקע לבקשת הפטור

תאגידים בנקאיים מחויבים להחזיק הון עצמי מינימלי אשר נועד לשמש ככרית לספיגת הפסדים כספיים, העלולים להיגרם כתוצאה מהתממשות בלתי-צפויה של אחד או יותר מהסיכונים אשר הם חשופים להם. ככלל ניתן לחלק את הסיכונים להם חשוף תאגיד בנקאי לשלושה סיכונים מרכזיים¹: **סיכוני שוק** - סיכונים המתייחסים לשחיקה הפוטנציאלית בערכו הכלכלי של ההון הבנקאי עקב שינויים במחירי השוק (שיעורי ריבית, מחירי המניות וניירות הערך, שערי החליפין והאינפלציה); **סיכוני נזילות** - אי וודאות לגבי משיכות בלתי צפויות מפיקדונות הציבור או אי-חידושם וכן ביקוש לא צפוי לאשראי; ולבסוף **סיכוני אשראי** - הסיכונים שהבנק חשוף אליהם כתוצאה מתיק האשראי שהעניק לציבור, ריכוזיותו ואיכותו.

¹לניתוח מפורט בדבר מכלול הסיכונים להם חשופה מערכת הבנקאות בישראל ראה, מערכת הבנקאות בישראל, סקירה שנתית 2004, בנק ישראל, המפקח על הבנקים יחידת המחקר, עמ' 69-48.

בשנים האחרונות מתחזקת המגמה העולמית של רשויות הפיקוח הבנקאיות לנסות ולאמוד את מכלול הסיכונים הנזכרים לעיל באופן מדויק ככל הניתן באמצעות גישת הדירוגים הפנימיים (IRB- Internal Rating Based Approach), על פי גישה זו, הבנקים מעריכים את סיכוניהם באופן מדויק יותר באמצעות מערכות פנימיות, העושות שימוש בדירוגים ובמודלים מתקדמים. הגדרה מדויקת יותר של מכלול הסיכונים צפויה לשפר במידה ניכרת את ניהול הסיכונים ותמחורם וכתוצאה מכך לאפשר דיוק מרבי בהקצאת ההון הנדרשת במקביל לחיזוק יציבותם הפיננסית של המוסדות הבנקאיים.

ההסדר שבפניי נוגע למאגר נתונים המסייע באמידת **סיכון האשראי** - הוא הסיכון העיקרי במכלול הסיכונים להם חשופים הבנקים, שכן עיקר עיסוקם של הבנקים הוא גיוס פיקדונות ומתן אשראי. עיתוי ההסדר נובע מטיטוט קיום מנחים שפרסם המפקח על הבנקים בבנק ישראל² (להלן: **"הטק"מ"**) אשר מטרתה להביא לניהול סיכונים והלימות הון העולים בקנה אחד עם העקרונות שנקבעו בעניין זה על-ידי ועדת באזל לפיקוח על בנקים – Basel Committee On Banking Supervision³.

לאחר דיונים נרחבים ותהליך בינלאומי ממושך, פורסמו הנחיות ועדת באזל במסמך מיום 26 ביוני 2004 (להלן: **"באזל 2"**). עקרונות באזל 2, המהוות כאמור את הבסיס לטק"מ, נועדו לקדם את רמת ניהול הסיכונים במערכות הבנקאיות וליצור זיקה מדויקת יותר בין הלימות ההון לבין הסיכונים להם חשופים הבנקים. בתחום האשראי, עקרונות באזל 2 קובעים כי סיווג הלווים על פי סיכונם צריך להתבצע באמצעות מערכות מתקדמות לדירוג לוויים, המבוססים על מאגרים סטטיסטיים ומערכות מתקדמות לניתוח מאגרים אלו.

הסטנדרטים הבסיסיים לבניית מערכות דירוג שנקבעו בטק"מ הם אלה:

- **על מערכת הדירוג להיות "דו-ממדית"** ולהבחין בין שני ממדי סיכון: (1) סיכון לכשל או חדלות פירעון של הלווה (PD- Probability of default) ו-(2) חומרת ההפסד בהינתן מצב של חדלות פירעון (LGD - Loss given default). למדרג הסיכונים ישויכו ערכים, שיבטאו באומדן כמותי את שיעורי ההסתברות לחדלות פירעון ואת שיעורי ההפסד בהינתן חדלות פירעון.
- **מדד סידורי (אורדינלי) של סיכונים**: מיון הלווים לרמות הדירוג השונות יעשה על פי מדרג של סיכוייהם להגיע למצב חדלות פירעון. עסקאות האשראי של הלווה ימוינו לרמות הדירוג השונות על פי מדרג של חומרת ההפסד הצפוי במצב של חדלות פירעון.

² הטק"מ פורסם ביום 26 באוקטובר 2004 וכוותרו "דירוגי אשראי לחברות בנקים ומדינות" המסמך פורסם באתר האינטרנט של בנק ישראל בכתובת <http://www.bankisrael.gov.il/deptdata/pikuah/basel2/basel2.htm>.

³ וועדת באזל היא וועדה של מפקחים על בנקים ב-13 מדינות מפותחות, אשר מושבה ב-Bank for International Settlements (BIS) בבאזל שבשווייץ. וועדה זו מתווה עקרונות וסטנדרטים משותפים לפיקוח על בנקים, אשר מאומצים על ידי רשויות הפיקוח במרבית מדינות העולם, וישראל בכלל זה - תוך שמירה על יישום עצמאי של כל מדינה.

- הבנק מחוייב לקיים הליך שוטף של תיקוף מערכת הדירוג. הליך זה של בדיקה בדיעבד, נועד להראות שהאומדנים הכמותיים של רכיבי הסיכון הינם מדויקים ועקביים.

עמידה בסטנדרטים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים בטק"מ, דורשת בניית מערכות דרוג מתקדמות לניהול סיכוני אשראי, אשר יאפשרו זיהוי ומדידה מדויקים ועקביים של ההסתברות לחדלות פרעון של כל אחד מהלווים והערבים בבנק וכן את הנזק הצפוי מכך.

תנאי מוקדם לבניית מערכות הדירוג לפי שיטה זו, הינו קיומו של **בסיס נתונים ממוכן ואיכותי הכולל נתונים היסטוריים לפחות החל מתחילת שנת 2001 על מקרים של חדלות פרעון**, כולל מאפיינים של לוויים שהגיעו לחדלות פירעון, נתוני ההפסד שנגרם לתאגיד הבנקאי במקרים אלה. באמצעות מאגר זה יוכלו הבנקים לדווח לבנק ישראל על דירוג הלוויים ב-10 המדרגים הנדרשים של אומדני חדלות פירעון. כך למשל, על הבנק יהיה להבחין בין לוויי דירוג 1 בו אומדן חדלות הפירעון היא 0.1%, קרי קיים סיכוי של אחד לאלף כי הלוויי יגיע לחדלות פירעון (מקרה כשל אחד מתוך 1,000 לוויים) לבין לוויי בדרוג 4, בו אומדן חדלות הפירעון הוא 0.4% (כלומר, ארבעה מקרי כשל מתוך 1,000 לוויים). לצורך בניית המודל אשר על פיו יסווגו הלוויים ישנו צורך במאגר נתונים אשר ביחס אליו מתבקשת החבירה בין הבנקים, כפי שיפורט להלן.

3. ההסדר הכובל

מהותו של ההסדר הוא בקשת הבנקים חברי המיזם להקים שני מאגרי נתונים אשר יכללו נתוני לוויים של שלושת הבנקים חברי המיזם:

א. מאגר נתונים אשר ישמש לבסיס הנתונים לצורך חישוב PD (Probability of Default) - חדלות פירעון של הלווי:

מאגר זה יהיה בנוי משתי עמודות: בעמודה אחת יתוארו באופן אנונימי מאפייניו הפיננסיים של הלווי במסגרתו יכללו רק נתונים אשר ניתן ללמוד אותם מעיון בדו"ח הכספי של הלווי ובעמודה השנייה ייכתב האם הלווי הגיע למצב של חדלות פירעון אם לאו.

המאגר לא יבצע כל עיבוד וניתוח בדבר הקשר בין הנתונים ובין חדלות הפירעון של הלווי. הקשרים הסטטיסטיים בין המאפיינים הפיננסיים לבין מקרי הכשל ינותחו באופן נפרד על ידי כל אחד מהבנקים חברי המיזם, בהתאם לשיקול דעתם המקצועי.

ב. מאגר נתונים אשר ישמש לבסיס הנתונים לצורך חישוב LGD (Loss Given Default) - שיעור ההפסד הצפוי במקרה חדלות פירעון:

המאגר יכלול מידע בדבר היקף הנזק שנגרם לבנק מהלוויים שהגיעו לחדלות פירעון. המאגר יכלול נתונים של עלויות הגביה, ההוצאות המשפטיות ואחרות שספג הבנק כתוצאה ממקרה הכשל, היקף מימוש הבטוחות לסוגיהן ופירעון החוב מערבים וממקורות אחרים. מאגר זה אמור לשמש בסיס נתונים למודל אשר יבנה הבנק לצורך חישוב ההפסדים הצפויים כתוצאה ממקרי כשל עתידיים.

גם ביחס למאגר זה יש להדגיש כי הוא יכול לתת גולמיים ועובדתיים בלבד וכל בנק יבנה את מודל ה-LGD באופן עצמאי בהתאם למתודולוגיה הייחודית לו ורמת הביטחון הסטטיסטי בה בחר⁴.

יצוין, כי מאגרים אלה יעמידו לרשות הבנק רק חלק מהמידע הנדרש לצורך קביעת דירוג האשראי של הלווה. ישנם עוד מספר רב של רכיבים המשפיעים על דירוג הלווה, אשר ינותחו על ידי כל בנק בנפרד. הפרמטרים הנוספים לקביעת דירוג האשראי של הלווה הם אלה: א. מרכיבי סיכון עסקי: עסק, מוצרים, לקוחות, ספקים, ריכוזיות; ב. מרכיבי סביבה: מאקרו, ענף, מתחרים, חשיפת מדינה; ג. חשיפות מטבע, הצמדות, חשיפות ריבית, גלם, תנודתיות; ד. מרכיבי בעלות וניהול; ה. מרכיבי התנהגות לקוח; ו. ניסיון עבר בפעילות הבנקאית; ז. היקף וסוג בטחונות ברי קיוז; ח. היקף וסוג שעבודים; ט. ערבויות; י. סיכונים דוקומנטריים; יא. הערכות סובייקטיביות של קציני האשראי.

במסגרת הבקשה המונחת בפני, הבנקים חברי המיזם אינם מבקשים לנהל את המאגרים בעצמם. המאגרים ינוהלו על ידי קבלן חיצוני שיתווך בין הגופים העושים בו שימוש, תוך הקפדה על סודיות הלווים והגופים המלווים ומניעת מעבר מידע נוסף על זה המוגדר בפטור זה.

עוד יצוין כי על פי ההסדר שהוגש לאישורי, המיזם יהיה פתוח להצטרפות **בתנאים שווים** לכל אחד מהבנקים הקטנים והבינוניים וכן למוסדות פיננסיים אחרים.

4. השפעת ההסדר הכובל על התחרות

מהותו של הסדר זה הינו מיזם משותף לו חברו שלושה תאגידים בנקאיים המתחרים ביניהם. הבנקים חברי המיזם הם שלושת הבנקים הקטנים מבין ששת הבנקים הגדולים בישראל, אשר נתח השוק המצרפי שלהם עומד על 20.12%⁵ מסך כל הנכסים של התאגידים הבנקאיים הרגילים.

החשש המרכזי המתעורר עקב הקמת המיזם הנדון נעוץ בהסתברות להפחתת התחרות בין הבנקים החברים במיזם לבין עצמם. בפרט, חילופי מידע בין הבנקים מעלים חששות להאחדת התנהגותם של מתחרים הן בתחום בו הוחלף המידע והן על דרך ה"חלחול" גם בתחומים אחרים. סכנה זו קיימת במיוחד בענף המאופיין בחסמי כניסה ומעבר גבוהים במיוחד כענף הבנקאות. בענף בעל מאפיינים אלו, חילופי מידע בתחומים הנוגעים לתחרות עלולים להוות פרקטיקה "מעודדת תיאום"

⁴ בקשת פטור זו הוגשה קודם שהבנקים חברי המיזם גיבשו הסכם עם קבלן חיצוני, אשר יפעיל הלכה למעשה את המאגר לניהול סיכונים אשראי. חברי המיזם ביקשו להבהיר כי הם בוחנים אפשרויות שונות לפיהן, בעתיד, מפעיל המאגר יבצע גם עיבודים סטטיסטיים בדבר סיכונים האשראי. כמפורט בהחלטה זו, בקשת הפטור שבפני **איננה** כוללת כל עיבודים סטטיסטיים והיא מתוחמת להצגת נתונים גולמיים בלבד, היה ואכן יגבשו הצדדים עיבודים אחרים מעבר לנתונים גולמיים, אלה יובאו באופן נפרד לאישור מערך הפיקוח על ההגבלים העסקיים.

⁵ ראה "מידע שנתי על התאגידים הבנקאיים 2000-2004", בנק ישראל, המפקח על הבנקים, עמ' 42 לוח ג-10.

(facilitating practice), גם אם לא לכך הייתה הכוונה מלכתחילה.⁶

עם זאת, עריכת בדיקה מעמיקה של המיזם המשותף בד בבד עם השתתפות תנאים מתאימים לביצוע המיזם, מעלים כי ניתן להתיר את קיומו של המיזם על-ידי הפגת החששות התחרותיים המוזכרים. הטעמים העיקריים המפחיתים את החששות הנזכרים הם אלה:

א. המאגר המספק מידע סטטיסטי לגבי לווים, מהווה רק **שלב ראשוני** בבניית המודלים העצמאיים לחישוב ה-PD וה-LGD. כמפורט לעיל, שלביו הנוספים של התהליך מבוצעים על ידי כל בנק בנפרד, דבר שמבטיח רב-גוניות ועצמאות בשלב היישום. השימוש בתוצרי המיזם דורש אינטגרציה עם הנתונים הייחודיים של כל לווה וכל בנק, כמו-גם שימוש בתוכנות וקבלת החלטות לגבי משתנים נוספים אשר אינם נכללים במאגר המידע, העשויים להשפיע באופן ניכר על התוצאות. משכך, המיזם מותיר לבנקים שיקול דעת רחב בדירוג הלווה וכן בקביעת הריבית שתינתן לאותו לווה.

בהקשר זה יש לציין כי בפטור מאישור בית-הדין להסדר כובל שניתן לאיגוד חברות הביטוח, אשר ביקשו להפיץ מחקר משותף בתחום סיכוני הביטוח של רעידות אדמה - הממונה התיר את פרסום המחקר המשותף, כל עוד נתוני המחקר הותירו למתחרים אפשרות לגזור שיעורי פרמיה שונים על-פי קריטריונים עצמאיים:

"כל חברה יכולה לבחור - מבין קשת של אפשרויות - את שיעורי הפרמיה בהתאם לרצונה, למידת העניין ושיעור ההשקעה שהיא מעוניינת להקדיש לתחום זה, תוך שכל חברה תוכל להתחרות ברעותה לפי כישוריה, מידת יעילותה, כשרונותיה השיווקיים, מערך המחשוב שלה ושאר פרמטרים תחרותיים מקובלים. המחקר משמש, אם כן, כמפתח ראשוני לשאלת סכום הפרמיה שתיגבה בעתיד. המחקר אינו גורם להפצתו של תעריף אחיד, והוא מותיר על כנה קיומה של תחרות על שיעור התוספת שתיגבה כל חברה מעל שיעור נזק טהור זה. תחרות זו תהא לתועלת הצרכן והיא תבטיח הגנה על אינטרס חיוני זה. על כן, דומני כי הזמנתו והפצתו המשותפת של המחקר ונתוניו אלה ראויים לפטור מאישור בית הדין" (ההדגשה אינה במקור).⁷

ב. המידע המצוי במאגר הוא **מידע אנונימי** המשקף את סיכוני האשראי בהתאם למאפיינים פיננסיים, ומציג נתונים גולמיים בלבד ללא ביצוע כל פעולת עיבוד חשבונאי, סטטיסטי או אחר ובאופן זה אינו גורם להאחדת מדיניות הבנקים חברי המיזם בתחום האשראי.

ג. בהתאם לתנאים שקבעתי, יתבצעו המגעים בין הצדדים למיזם המשותף באופן המצמצם את

⁶ חששות דומים נדונו לאחרונה במסגרת פטור למאגר נתונים משותף לבנקים, שעניינו אמידת סיכוני שוק. ראו החלטה לפי סעיף 14 לחוק הגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מותנה מאישור הסדר כובל בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ, בנק המזרחי המאוחד בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, בנק איגוד לישראל בע"מ, בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ, יובנק - לשעבר בנק אינווסטק (ישראל) בע"מ, ד"ר מעיינה ויסמן, חברת הדג' - טק הנדסת מימון בע"מ, רויטרס ישראל בע"מ - הפעלת מאגר נתונים ממוכן לניהול סיכונים; 2005 הגבלים עסקיים 5000150.

⁷ הודעה על מתן פטור לאגוד חברות הביטוח מאישור בית הדין להסדר כובל; 1996 הגבלים עסקיים

החשש להפחתת התחרות ביניהם, במטרה למנוע זליגת מידע בין המתחרים.

ד. תפעולו ושיווקו של המאגר ללקוחות יעשה על ידי קבלן חיצוני, ולא יהיה כל קשר והחלפת מידע בין הבנקים חברי המיזם.

מעבר לאמור, למיזם זה יש צורך ויתרונות פרו-תחרותיים:

הפקת אומדנים ברמת הדיוק הנדרשת מחייבת את קיומו של בסיס נתונים המכיל אלפי מקרי חדלות פירעון. מספר התצפיות המינימלי של פירמות הנדרש לצורך אמידה הולמת מבחינה סטטיסטית של ההסתברות לחדלות פירעון, תלוי במשתנים שונים כגון רמת המובהקות (הבטחון הסטטיסטי) הנדרשת מהמודל הסטטיסטי, קיומם או אי-קיומם של מתאמים בין התצפיות ועוד. ככלל, **קיים קשר ישיר בין מספר התצפיות במדגם לבין האמינות הסטטיסטית של המודל**. בכפוף לרמת מובהקות נמוכה יותר, ניתן להסתפק בפחות תצפיות, אך בהתאמה, איכות התוצאות והאומדנים תהא פחותה.

מבלי להכריע בשאלת מספר התצפיות המינימלי הנדרש, אין חולק על כך שהמידע המצוי בידי כל אחד מהבנקים חברי המיזם, הכולל אלפים בודדים של לקוחות אינו מספק בידי כל אחד מהם את היכולת להעמיד בסיס נתונים עצמאי המאפשר הקמת מודל בסטנדרט המינימלי הנדרש. מתוך הכרה בבעיה זו, ועדת באזל קבעה בספטמבר 2005⁸ כי יש למצוא פתרונות למגבלות טכניות הנובעות במישרין מההיקף הנדרש של בסיסי הנתונים ושכיחות אירועי ה-Default. הועדה ממליצה על סדרת פתרונות אפשריים לבעיה זו, כאשר הראשונה שבהן היא שיתוף נתונים עם בנקים אחרים. פתרון זה אומץ זה מכבר בהקמת בסיס נתונים בעל מטרות דומות למיזם נשוא בקשת הפטור שלפנינו, על-ידי הקמת בסיס מידע היסטורי אודות הפסדי אשראי בהתאם לעקרונות באזל 2, בהשתתפות 10 בנקים אירופאים מובילים (PECEC – Pan European Credit Data Consortium).

גם במסגרת הטק"מ תומך הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל בשיתוף פעולה מסוג זה:

"על המוסדות שאינם מקיימים מאגר נתונים הנדרש במסמך זה נכון להיום, לעשות מאמצים מרביים כדי ליצור מאגר נתונים היסטוריים התחלתי ע"י איסוף מידע הקיים בתיקי הלווים. אנו מצפים כי הבנקים יאספו מתיקי הלווים נתונים של ארבע שנים לפחות על מקרים של חדלות פירעון, מאפיינים של לוויים שהגיעו לחדלות פירעון וה-LGD של לוויים שהגיעו לחדלות פירעון, כולל נתונים על מרכיבי ה-LGD השונים כפי שיפורט להלן וכן נתונים על לוויים אחרים שיתמכו בבניית מערכת הדירוגים ובבניית המודלים. **בהקשר זה הבנקים יכולים לשקול שתוף פעולה עם גופים בנקאים או אחרים נוספים לצורך יצירת מאגר מידע משותף**"⁹.

מהאמור עולה כי ללא חבירה של הבנקים חברי המיזם לצורך הקמת מאגר הנתונים, הבנקים חברי

⁸ Basel Committee Newsletter No. 6 (Sep-2005) "Validation of low-default portfolios in the Basel-II Framework"

⁹ הטק"מ, לעיל הערה 2.

המיזם יעמדו בעמדה תחרותית נחותה ביחס לבנקים הגדולים, אשר בידם מאגרי מידע רחבים יותר. בהעדר אישור למיזם, יאלצו הבנקים הקטנים לבחור באחת משתי אופציות נחותות: (1) פגיעה ביכולת אמידת הסיכונים באופן שלא יאפשר את הקטנת הקצאת ההון המינימלי הנדרש לספיגת סיכונים האשראי, מה שימנע את הגדלת תיק האשראי ושכלול העמדה התחרותית בשוק האשראי; או (2) רכישת נתונים סטיסטיים מחו"ל, אשר אינם מותאמים לשוק הישראלי ועלויותיהם גבוהות.

יתרה מכך, על פי ההסכם נתוני המאגר יעמדו **לרשות בנקים קטנים ומוסדות פיננסיים אחרים** בתנאים שווים. תנאי זה מאפשר לבנקים ומוסדות פיננסיים בסדרי גודל קטנים אשר אין בידיהם מספר תצפיות מספיק, ליהנות אף הם מיתרונות המיזם. בכך פוחת החשש לפגיעה בתחרות בין הבנקים החברים במיזם ובין גופים אחרים המתחרים בהם ואינם נוטלים חלק במיזם המשותף. יתר על כן, קיומו של מידע זמין ונגיש מסוג זה לגופים פיננסיים קטנים, מעודד גופים נוספים לבצע אמידת סיכונים אשראי ובכך מביא לשכלול השווקים הפיננסיים, לצמצום הסיכונים במשק.

בנסיבות אלה, של היעדר חששות מהותיים לפגיעה של ממש בתחרות והשפעות יעילות ופרו-תחרותיות של המיזם בשוק למתן שירותים בנקאיים, ראיתי לנכון להעניק לצדדים פטור המותנה בתנאים שלהלן, אשר נועדו להפיס את החששות המתוארים ולמנוע פגיעות תחרותיות.

5. סוף דבר

לאחר שנועצתי בועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש לשלוש שנים מהיום.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

ואלה הם התנאים למתן הפטור:

הגדרות

"הבנקים" - אחד או יותר מאלה: בנק המזרחי המאוחד בע"מ; הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ; בנק איגוד בע"מ.

"מאגר הנתונים" - מאגר PD ומאגר LGD.

"מאגר PD (Probability of Default)" - מאגר נתונים שנועד לסייע בחישוב הסיכויים לחדלות הפירעון של הלווה; ויכלול רק מידע הנובע מהדוח הכספי של הלווה ומידע בינארי בדבר היות הלווה חדל פרעון.

"מאגר LGD (Loss Given Default)" - מאגר נתונים הנועד לסייע בחישוב ההפסד הנגרם כתוצאה מחדלות הפירעון של הלווה ויכלול רק מידע בדבר היקף הנזק שנגרם לבנק מהלווים שהגיעו לחדלות פירעון.

"הקבלן" – הגורם אשר יופקד על תפעול בסיס הנתונים וישמש כמתווך המידע בין הצדדים למיזם המשותף.

"הצדדים למיזם המשותף" – אחד או יותר מאלה: הבנקים חברי המיזם; כל חבר נוסף שיצטרף למיזם; הקבלן.

תנאים מהותיים

1. מאגר הנתונים יכיל מידע אנונימי ולא יכלול שמות או כל אמצעי זיהוי, ישיר או עקיף, של הלווים ו/או של הבנקים המלווים;
2. הקבלן לא יבצע עיבודים חשבונאיים או סטטיסטיים המגדירים את סיכון האשראי. אין באמור כדי למנוע ממאגר הנתונים להציג נתונים פיננסיים מתוכם יוכל כל בנק בנפרד לעבד, יחד עם נתונים נוספים שבבנק, את סיכון האשראי;
3. מאגר הנתונים יציג נתונים גולמיים בלבד ללא ביצוע כל פעולת עיבוד חשבונאי, סטטיסטי או אחר;
4. הצדדים, כולם או חלקם, לא יעבירו זה לזה כל חלק של מאגר הנתונים, אלא לקבלן בלבד;
5. הצדדים, כולם או חלקם, לא ישתפו פעולה ולא יעבירו זה לזה או לקבלן כל מידע שאינו כלול בהגדרת מאגר הנתונים, כפי שהיא מובאת לעיל;
- מבלי לגרוע מכלליות האמור, בסיס הנתונים לא יכלול פרטים הנוגעים לתכניות עסקיות כלליות או פרטניות של הבנקים, בין בעבר ובין בעתיד; מידע הנוגע למחירים הנגבים על ידי הבנקים; מידע בדבר מאפייני שירותים בנקאיים ואחרים שמעניקים הבנקים; בסיסי נתונים נוספים, שאינם נכללים בגדר פטור זה, שבידי הבנקים. כמו-כן, בסיס הנתונים לא יספק מידע עבור מגזר או קבוצת אשראי כאשר סוג ו/או כמות המידע אשר יש ביכולתו להציע, עשויים לסייע בזיהוי הלווה ו/או מקור המידע;
6. המידע במאגר PD ובמאגר LGD ינוהל באופן אשר לא יאפשר הצלבה כלשהי בין נתוני שני המאגרים;
7. הקבלן לא יבצע כל פעולת ניתוח ו/או עיבוד לנתונים הגולמיים המועברים אליו מהצדדים והמועברים על-ידו אל הצדדים, מלבד הדרוש לניהול והעברה יעילה של המידע ומניעת זיהוי מקורות המידע והלווים;
8. תפעול מאגר הנתונים יעשה על-ידי הקבלן בעצמו, וללא התערבות מצד הצדדים למיזם המשותף;
9. הצדדים והקבלן ינקטו בכל האמצעים הנדרשים לשמירת סודיות ובטיחות המידע, המועבר

בין הצדדים לבין הקבלן ;

10. בפעילותו של מאגר הנתונים, יתבצעו המגעים בין הצדדים למיזם המשותף באופן המצמצם כל חשש להפחתת התחרות בכוח או בפועל בין הצדדים למיזם המשותף, כולם או מקצתם ; בכלל זה, מגעים בין הצדדים למיזם המשותף ייערכו בין בעלי התפקידים ההכרחיים לשם תפעולו השוטף של בסיס הנתונים בלבד ולשם כך בלבד ;

11. כל ההחלטות והפעולות המשותפות הנוגעות למאגר הנתונים יתועדו בכתב בטרם או בעת עשייתן כך שכל תיעוד יישמר ויומצא לממונה מיד בסמוך לדרישה מטעמו בעניין זה ; מבלי לגרוע מכלליות האמור, יתועד פרוטוקול מלא מכל פגישה בין הצדדים למיזם המשותף, כולם או מקצתם ;

12. כל ההסכמים וההסכמות הנוגעות להקמת המיזם המשותף, ובכלל זה הסכם מפורט בין הבנקים חברי המיזם, הסכם התקשרות עם הקבלן, המפרט הטכני של מאגר הנתונים, יועברו לאישור הממונה כשייחתמו ובטרם ייושמו, ויותאמו לעקרונות החלטה זו לרבות בכל הקשור לדרישת אנונימיות המאגר והעדר האפשרות לזהות את הלווים השונים להם שייכים הנתונים הפיננסיים.

13. הבנקים יהיו רשאים, ללא כל הגבלה, להשתמש בשירותיו של בסיס נתונים דומה אחר, וכן להקים או להיות שותפים בהקמתו של מאגר מידע דומה אחר, ללא כל הגבלה ;

14. הבנקים לא יבצעו במאגר הנתונים שינויים מהותיים ולא ירחיבו את פעילותו מעבר לפעילות תחזוקה ותפעול של מאגר הנתונים המתואר לעיל, אלא באישור הממונה על הגבלים עסקיים ;

15. כאמור בהסכם בין הצדדים, נתוני המאגר יעמדו לרשות בנקים קטנים ומוסדות פיננסיים אחרים בתנאים אשר אינם נופלים בטיבם ובאיכותם מאלו שלהם זכאים הבנקים ;

16. צירוף של תאגיד בנקאי למיזם יובא לאישור הממונה.

17. כל תאגיד החבר במיזם ימציא לממונה מידי שנה, בראשית שנה, אישור חתום על ידי האחראי על הפעלת מאגר הנתונים בתאגיד, על פיו עמד התאגיד בתנאים אלה.

18. כל ספק בדבר פרשנותם או תחולתם של תנאים אלה יובא להכרעת הממונה.

רונית קן

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, ירושלים, ט"ז שבט תשס"ו

14 בפברואר 2005